

SVIZOVE STRANI

[novice]

9.–10. MAREC 2009 * PORTOROŽ

Izobraževalni seminar za sindikalne zaupnike

Prvi od treh izobraževalnih seminarjev je bil namenjen sindikalnim zaupnicam in zaupnikom v predšolski vzgoji, srednjih in višjih šolah ter dijaških domovih. Odzivi na vsebino seminarja in organizacijo tega so bili večinoma zelo pozitivni – lahko jih preberete tudi na Svizovi spletni strani, na kateri smo poleg gradiva s seminarja objavili tudi izkušnje, pripombe in predloge udeležencev. Sindikalni zaupniki ocenjujejo, da so lahko prisluhnili pravi vsebini in nasvetom, pogrešali pa so več časa za vprašanja in razpravo. Pri pripravi prihodnjih seminarjev se bomo potrudili, da bomo upoštevali tokratne izkušnje in predloge udeležencev.

13. MAREC 2009 * LJUBLJANA

Podpis Aneksa h KPJS

Po parafiranju in nato podpisu dogovora o varčevalnih ukrepih pri plačah v javnem sektorju konec februarja letos je bil sredi marca podpisan t. i. aneks št. 1 h Kolektivni pogodbi za javni sektor (objavljen v Uradnem listu št. 23 27. marca letos). Na podlagi podpisa tega aneksa bo omejen dogovor lahko uradno uresničen. Vsebinsko dogovora smo podrobneje predstavili na marčevskih Svizovih straneh v Šolskih razgledih. Znova pa naj izpostavim zadnjo točko, in sicer zavezo vlade, da bo skupaj s socialnimi partnerji predlagala spremembe in dopolnitve Zakona o kolektivnih pogodbah, ki bodo omogočile določiti pravice, ki bodo odvisne od članstva v sindikatu. Svizovi sindikalni zaupniki so na obeh dozdajšnjih izobraževalnih seminarjih z velikim odobravanjem in aplavzom pozdravili omejeni del dogovora ter izpostavili, da so ga z navdušenjem sprejeli tudi drugi člani sindikata v njihovih zavodih.

17. MAREC 2009 * LJUBLJANA

20. seja Glavnega odbora Sviza

Po dveh izrednih sejah Glavnega odbora v februarju je bila tokrat na sporedu redna z aktualnimi ter standardnimi točkami dnevnega reda. Med slednje spada obravnavanje finančnega poročila o poslovanju Sviza v lanskem letu ter sprejem finančnega načrta za to leto. Oboje je bilo potrjeno soglasno. Glavni odbor Sviza je razpravljal tudi o osnutku sprememb Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, o tožbah po 5. členu Zakona o plačah delavcev v javnih vzgojno-izobraževalnih zavodih ter podpisu aneksa h KPJS in možnih prihodnjih dogajanjih, če se bo finančno-gospodarska kriza še nadaljevala.

23.–24. MAREC 2009 * PORTOROŽ

Izobraževalni seminar za sindikalne zaupnike

Skoraj 400 zaupnic in zaupnikov iz osnovnih in glasbenih šol, zavodov za izobraževanje odraslih ter osnovnih šol in zavodov za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami je na izobraževalnem seminarju uvodoma prisluhnilo glavnemu tajniku Sviza in šolskemu ministru, v nadaljevanju pa predstavilam o nasilju v šolah, reševanju konfliktov, spoprijemanju s stresom, evidentiranju delovnega časa, pomembnih pravnih vprašanjih ...

Svizov glavni tajnik je v svojem nagovoru opozoril na nevarnost, da bi gospodarsko-finančna kriza spodbudila zamisli in načrte o varčevanju pri izobraževanju. O podobnih pojavih že poročajo iz drugih držav, kjer so na »udaru« javno šolstvo in zdravstvo ter pokojninski sistem. Sindikati bodo storili vse, da bi zaščitili kakovostno javno šolstvo. Branimir Štrukelj je med drugim izpostavil še potrebo po tesnejšem sodelovanju sindikatov in konfederacij ter povabil zaupnike in člane, naj dejavno sodelujejo v razpravi o spremembah v izobraževanju ob napovedanih spremembah šolske zakonodaje in pripravi bele knjige. Minister dr. Igor Lukšič pa je zbranim predstavil načrtovane novosti v šolski zakonodaji. Tudi sam je bil kritičen do novega plačnega sistema, ki vse javne uslužbenke, tudi učitelje, obravnava kot enake – kot državne uradnike. Po kratki predstavitvi svojega dozdajšnjega dela in prihodnjih dejavnosti je tudi minister pozval članice in člane Sviza, naj ob zakonskih spremembah prispevajo svoje pobude in predloge.

24.–26. MAREC 2009 * BRUSELJ

Seja IO Izobraževalne internacionale

Glavni tajnik Sviza se je kot član Izvršilnega odbora Izobraževalne internacionale (Education International) udeležil 33. seje tega organa. Izobraževalna internacionala združuje 401 učiteljski sindikat iz 172 držav in teritorijev ter predstavlja več kot 30 milijonov zaposlenih v vzgoji in izobraževanju.

Obravnavali so poročila z različnih srečanj in sestankov, nadaljevali priprave na naslednji svetovni kongres, ki bo leta 2011, odločali o včlanitvi novih sindikatov ter obravnavali finančni načrt. Raziskovalni oddelk Izobraževalne internacionale je pripravil priporočila za sindikate v izobraževanju, kako naj se spoprimejo s posledicami finančne krize, ki jih občutijo učitelji, učiteljski sindikati in celoten izobraževalni sektor. Dokument vsebuje tudi nekaj konkretnih priporočil (zaščititi proračunski denar za izobraževanje, spodbujati izobraževanje in usposabljanje za hitrejši izhod iz krize, prevrednotenje vrednot, povečati mobilizacijsko sposobnost sindikatov ...).

27. MAREC 2009 * PTUJ

Omizje »Spremembe za boljšo šolo«

Ob številni udeležbi Svizovih članic in članov, ravnateljev, staršev in drugih je na Ptujju potekalo omizje o tem, kako ustvariti boljšo šolo. Sodelovala sta tudi šolski minister dr. Igor Lukšič in Svizov glavni tajnik Branimir Štrukelj. Kratak povzetek vsebine razprave si lahko preberete v rubriki Aktivnosti na sosednji strani.

[uvodnik]

Učitelj ni delavec na normo

Ministrstvo za šolstvo in šport je v vladno usklajevanje posredovalo spremembo Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, ki bo v svete zavodov vrnila dva predstavnika zaposlenih. V Svizu pozdravljamo to odločitev, saj smo (pred tremi leti) zmanjšanju števila zaposlenih nasprotovali in proti spremembam takrat zbrali 22.000 podpisov, ki pa jih je vladajoča koalicija prezrla.

V številnih javnih argumentacijah smo opozarjali, da je zmanjšanje števila zaposlenih v svetih zavodov izraz nezaupanja v sposobnost in odgovornost zaposlenih, da bi lahko sprejemali odločitve, ki bodo zagotavljale kakovost izobraževalnih procesov. To velja tudi za izbiro ravnateljev, ki so bili predvsem razlog, da so prejšnje oblasti spremenile sestavo svetov.

Upam, da ni preoptimistično sklepati, da sedanja gesta pomeni vračanje zaupanja v učitelje in napoved drugačne politike šolskih oblasti. V Svizu pričakujemo, da bo temeljila na načelnem zaupanju do izobraževalcev in bo odločitve načrtovala s predpostavko, da učitelji in učiteljice želimo in zmoremo dobro in kakovostno opravljati zahtevno pedagoško in vzgojno delo. Število odpuščenih staršev narašča vsak dan in še več jih živi v strahu, da se jim bo zgodilo enako. Travme socialno ogroženih družin se bodo neposredno selile v šole in oteževale normalno pedagoško delo. Več bo konfliktnih dogodkov, več bo nasilja, težje ga bo obvladovati. Pričakovati je, da se šolske oblasti zavedajo učinkov krize na odnose in vedo, da bodo odločilno breme nosili učitelji in učiteljice. Povečana strokovna pomoč, zaupanje v njihovo odgovornost in sposobnosti bi zagotovo pripomogli k uspešnemu obvladovanju učinkov krize v šolah.

BRANIMIR ŠTRUKELJ,
glavni tajnik Sviza

Če je zakonska sprememba dopustno razumeti kot simbolno točko, s katere ministrstvo sporoča, da bo šolsko politiko gradilo na zaupanju do učiteljev, ni nobenega razloga, da tega izhodišča ne privzame tudi pri drugih prvih organizacijah in oblikovanju izobraževalnega procesa.

Nujno bi bilo spremeniti pogled na »evidentiranje delovnega časa« učiteljev, ki je v zadnjih letih presežlo vsako razumno mejo. Z evidentiranjem se je zahtevno intelektualno delo poučevanja neopazno razdelilo na posamezne naloge, ki jih merimo z enotami časa. Učitelj položi vse bolj postaja podoben položaju industrijskega delavca, ki nima več pregleda nad procesom dela. A to ni edina primerjava! Slišimo, da se morajo učitelji ob prihodu in odhodu na delovno mesto žigosati ali polagati prste na optični čitalec. Še malo, pa nas bodo preverjali z biometričnim pregledom očesa. Lepo vas prosim, ustavimo norost!

Učitelju naj se določi letni obseg pedagoške obveznosti, naloge, ki jih mora ob tem opraviti, vse drugo pa naj se prepusti njegovi ekonomiji časa. Tudi zakonsko naj se njegovo delo opredeli kot delo v neenakomerno razporejenem delovnem času. Izhaja naj se iz zaupanja v njegovo oziroma njeno delo. Hkrati naj se s spodobnimi in učinkovitimi evalvacijskimi metodami preverja kakovost njegovega dela in izpolnjevanje obveznosti. Pregovorne plahte in excelove razpredelnice, ki merijo posamezne naloge in porabljene minute za posamezno opravilo, pa naj gredo, kamor spadajo. Na smetišče zgodovine.

[v središču]

Prve zakonske spremembe

Novi šolski minister je na začetku ministrovanja konec novembra lani napovedal prednostne naloge ministrstva v njegovem mandatu ter predstavil, katerih sprememb in dopolnitev zakonov naj bi se najprej lotili. Omenil je zakona o osnovni šoli in organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, izdelavo bele knjige za šolstvo, ureditev odprtih vprašanj glede plač delavcev v vzgoji in izobraževanju ter nakazal še nekatere druge zamisli, ki bodo usmerjale delo šolskega ministrstva v prihodnjih štirih letih.

Minister dr. Igor Lukšič je že na prvem Svizovem izobraževalnem seminarju v Portorožu (znova) napovedal in kratko opisal nekatere predvidene zakonske spremembe, nato pa je Sviz sredi marca prejel v obravnavo osnutek sprememb in dopolnitev Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja. Ne gre za velike spremembe, a obenem tudi ne za nepomembne. Ministrstvo je kot ključne cilje predlaganih sprememb navedlo naslednje: želijo zaščititi delavce v vzgoji in izobraževanju, ki bi jim bile lahko zaradi nejasnih zakonskih določb kršene pravice; s podaljšanjem rokov prehodnega režima skušajo omogočiti smiselno organizacijo vzgojno-izobraževalnega procesa; ohraniti želijo sistemsko umestitev posameznih skupin pri upravljanju vrtec in šol. V obrazložitvi je zapisano še: »Zakon ponovno

krepi položaj delavcev vrtec in šol v svetih, ki so najvišji organi upravljanja v javnih vzgojno-izobraževalnih zavodih, in v srednjem šolstvu dodaja tudi dijake. Za skupino ravnateljev, ki so si pridobili visokošolsko izobrazbo druge stopnje, ki sicer ne ustrezajo zahtevani izobrazbi za učitelja ali strokovnega delavca v osnovni šoli, zakon v prehodnem režimu določa, da so lahko imenovani za ravnatelja. S tem pa ne spreminja temeljne določbe zakona glede izobrazbenih in drugih pogojev, ki jih morajo izpolnjevati kandidati za ravnatelja. Zakon jasneje določa, da je mogoče v vzgojno-izobraževalnem delu tudi zamenjati delodajalca, če gre za neprekinjeno delo v vzgoji in izobraževanju. Zakon ponovno ureja delo sveta staršev tako, da ta ne posega v pristojnosti in odgovornosti vodstva šole in sveta šole.«

Svizov Glavni odbor je na svoji marčevski seji že obravnaval predlagane spremembe in ministrstvu poslal svoje pripombe. Pozdravil je vrnitev sestave svetov javnih vrtec in šol v razmerja, ki so veljala do zadnje spremembe – svet javnega zavoda naj bi znova sestavljali trije predstavniki ustanovitelja, pet predstavnikov delavcev in trije predstavniki staršev, v srednjih šolah pa poleg njih še dva predstavnika dijakov. Kot bolj problematičen se je izkazal predlog za dopolnitev 146. člena ZOFVI. Člen govori o ustreznosti zaposlenih (o izpolnjevanju pogojev za opravljanje dela) po uveljavitvi zakona. Predlagana dopolnitev ne odpravlja ključnega – da učitelj s VI. stopnjo izobrazbe na razpisu za prosto delovno mesto ne more enakopravno tekmovali z učiteljem s VII. stopnjo izobrazbe, zato je možnost, da bi prehajali od enega delodajalca k drugemu v vzgoji in izobraževanju le navidezna. V Svizu smo se zato zavzeli, da se zakon pripravi tako, da bi učiteljem s VI. stopnjo omogočal biti izrecno poudarjeno, da sta kandidat s VI. in kandidat s VII. stopnjo izobrazbe formalno enakopravna. Šele taka opredelitev bi v resnici učiteljem z višješolsko izobrazbo zagotavljala »pravico do kontinuitete delovnega razmerja pri različnih delodajalcih«.

Se bolj problematičen pa je predlog glede imenovanja ravnatelja javne šole in določanja njegove ustreznosti. Sviz je v pripombah, poslanih ministrstvu, ocenil, da je ključna težava predlagane spremembe ta, da ustvarja daljnosežno neenakost v razumevanju ustreznosti učitelja in ravnatelja. Če bi predlagatelj vztrajal pri predlogu, bi bilo treba narediti najmanj to, da se učitelja s VI. stopnjo izobrazbe v zakonu opredeli

za ustreznega, če si je pridobil ustrežno stopnjo izobrazbe, vendar po študijskih programih, ki niso ustrezni za učitelja v osnovni šoli (denimo študijski program za menedžment). V nasprotnem pristanemo na dvojna merila: učitelj, ki ima VI. stopnjo pedagoške izobrazbe, je neustrezen in na razpisu ne more biti izbran, njegov pedagoški vodja pa je z enako stopnjo pedagoške izobrazbe ustrezen! Besedilo omogoča tudi sklepati, da lahko ti ravnatelji prekinejo opravljanje funkcije in so ob ponovni kandidaturi za ravnatelja še vedno ustrezni. Zelo pomemben (nevaren) pa je tudi nastavek za splošno določbo, ki bi omogočila, da bi bili na funkciji pedagoškega vodje (ravnatelja) lahko imenovani posamezniki, ki nimajo ustrezne pedagoške izobrazbe, kot jo zahteva veljavni 53. člen ZOFVI. Za Sviz bi bilo to povsem nesprejemljivo. Vztrajal bo, da so ravnatelji, ki so pedagoški vodje, lahko to le, če izpolnjujejo pogoje za učitelja.

Šolsko ministrstvo je po prejemu pripomb in predlogov na prvi osnutek sprememb ZOFVI pripravilo novelo zakona in jo že poslalo v koalicijsko usklajevanje. Glavne novosti predloga novele so vrnitev sestave svetov zavodov v razmerja pred zadnjo spremembo, ureditev statusa ravnateljev s VI. stopnjo izobrazbe in podaljšanje možnosti (do leta 2015), da učitelji poučujejo več predmetov, četudi za vse predmete nimajo formalne izobrazbe. Minister dr. Igor Lukšič je povedal, da naj bi v novelo uvrstili tudi poseben člen o zaščiti mreže javnih osnovnih in glasbenih šol (javne šole naj bi zaščitili tako, da zasebnim ne bi dodelili javnega denarja, če bi to ogrozilo obstoj edine javne šole na posameznem območju), ter napovedal, da naj bi po tokratnih nujnih spremembah približno v dveh letih pripravili tudi obsežnejše spremembe zakonodaje.

[ugodnosti]

Številni izleti in potovanja za Svizove člane

Kmalu po izidu zadnjih Svizovih strani v Šolskih razgledih so nam nekatere turistične agencije poslale posebne ponudbe za potovanja med prvomajskimi počitnicami. Objavili smo jih na naši spletni strani www.sviz.si. Kratko informacijo o izletih, na katere se kot Svizovi člani še lahko prijavite pod ugodnejšimi pogoji, objavljamo tudi tu. Ob tem svetujemo, da redno spremljate Svizovo spletno stran, saj tam številne ponudbe objavljamo sproti, kar vam omogoča več časa za premislek in pravočasno prijavo.

Turistična agencija **Natura Viva** iz Kamnika (www.natura-viva.com) članom Sviza ponuja 10 odstotkov popusta, njihovim družinskim članom pa 5. Pripravili so potovanja na Balkan (Bolgarija – Istanbul – Romunija, 10 dni, odhod 24. aprila) in v sosednjo Italijo (Rimini – San Marino – Mirabilandia, 3 dni, odhod 25. aprila) ter enodneveni izlet v Dolomite z

obiskom Innsbrucka in muzeja Swarovski (odhod 2. maja).

Turistična agencija **ZUM**, s katero ima Sviz sklenjen poseben dogovor – prav tako nudi Svizovim članom 10-odstotni, njihovim družinskim članom pa 5-odstotni popust –, pa v času prihajajočih prvomajskih in nato tudi v jesenskih počitnicah pripravlja potovanja na Ohrid in v Bolgarijo. Junija, julija in avgusta pa pripravljajo ogled oper v Veroni. Cena je za Svizove članice in člane seveda ugodnejša, ponudbo oper in njihovih terminov pa najdete na spletnih straneh turistične agencije in Sviza.

Ponudbo za **kampiranje ali najem bungalovov v kampu Menina** pa nam je poslalo tudi podjetje Kamp Menina (http://www.campingmenina.com/index_slo.html). Kamp se nahaja na prijetni lokaciji v zgornji Savinjski dolini, gosti pa imajo na voljo kampiranje ter nastanitev v bungalovih ali mobilnih hišicah. V kampu in okrog njega so na voljo številne dejavnosti (kopenje, športna igrišča, bližina gora ...). Podjetje Kamp Menina Svizovim članicam in članom nudi 15-odstotni popust za kampiranje ali najem bungalovov.

SVIZOVE STRANI

[aktivnosti]

Zelo dobra udeležba na seminarjih

V Portorožu sta bila 9. in 10. ter 23. in 24. marca izobraževalna seminarja za Svizove sindikalne zaupnice in zaupnike v vzgoji in izobraževanju. Udeležba je bila zelo številčna, saj se je prvega seminarja za zaupnike v predšolski vzgoji, srednjih in višjih šolah ter dijaških domovih udeležilo kar 81 odstotkov vseh povabljenih (202 zaupnika od 250), drugega seminarja za zaupnice in zaupnike v osnovnih in glasbenih šolah, zavodih za izobraževanje odraslih ter osnovnih šolah in zavodih za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami pa 385 od 533 zaupnikov (72 odstotkov).

Zaupnice in zaupniki so prvi dan seminarja prisluhnili Svizovemu glavnemu tajniku ter informacijam o vseh aktualnih dogajanjih na vzgojno-izobraževalnem in sindikalnem področju in šolskemu ministru dr. Igorju Lukšiču, ki je na kratko predstavil prednostna področja dela njegovega ministrstva in napovedal glavne zakonske spremembe, večji del pa je odgovarjal na številna vprašanja Svizovih zaupnikov.

Zadnji izobraževalni seminar v tokratnem spomladanskem terminu bo za zaupnice in zaupnike iz kulture, visokega šolstva in znanosti. Ti so vabila, prijavnice in program za seminar 6. in 7. aprila (prav tako v Portorožu) že prejeli, vsi dokumenti pa so tudi na Svizovi spletni strani pri posamezni sindikalni konferenci med obvestili. Na spletni strani so tudi že objavljeni referati, ki so jih na obeh dozdajšnjih seminarjih predstavili povabljeni strokovnjaki.

Spremembe za boljšo šolo

Omižje, ki ga je 27. marca letos na Ptuj pripravil Svizov ptujski območni odbor, je bilo prvi korak v prizadevanjih za spremembe za boljšo šolo in je doseglo pričakovanja organizatorjev in sodelujočih. Območni odbor bo še do 15. aprila sprejemal pobude in predloge, ki jih bo nato posredoval Ministrstvu za šolstvo in šport.

Na omizju so poleg šolskega ministra in Svizovega glavnega tajnika sodelovali predsedniki nekaterih ostalih območnih odborov, sindikalni za-

upniki in Svizovi člani, ravnatelji, starši in predstavniki političnih strank.

Predsednica območnega odbora Ptuj Danica Zelenik je v pripravi na omizje pozvala vse zainteresirane, naj za dogodek prispevajo svoja opažanja in problematiko, o kateri želijo slišati ministrove odgovore. V razpravi so se tako znašla vprašanja novega plačnega sistema in krivičnih razvrstitev določenih delovnih mest v plačne razrede, predvidene zakonske spremembe in skorajšnji začetek priprave nove bele knjige o šolstvu, nagrajevanje dela z otroki s posebnimi potrebami, zadolžitve in odgovornosti pomočnic vzgojiteljic in vzgojiteljic, vrednotenje dela poslovnih sekretarjev in računovodij ter možnosti njihovega napredovanja, zaposlovanje za določen čas, veliko birokracije in administracije v šolstvu, (pre)visoki normativi v srednjih šolah in t. i. glavarina ...

Minister dr. Igor Lukšič je odgovoril na konkretna vprašanja sodelujočih, predvsem pa je izpostavil svojo željo, da bi se zaposleni v šolstvu oglašali in sodelovali v razpravah o spremembah v šolstvu ter tako pripomogli k rešitvam, ki bodo sprejemljive za čim širši krog zaposlenih. Ponovil je svojo zavezo za spremembe v šolstvu na temelju socialnega dialoga.

Po odmoru je o razmerah v šolstvu in sindikalnem pogledu nanje spregovoril še Svizov glavni tajnik. Predstavil je aktualna dogajanja v javnem sektorju ter izobraževanju, komentiral napovedane spremembe ZOFVI ter znova poudaril, da trajni mandat ravnatelj za Sviz ni sprejemljiv. Ob koncu je odgovarjal na vprašanja navzočih, med drugim o učiteljih s VI. stopnjo izobrazbe, zaposlovanju učiteljev za deset mesecev, izobrazbenih pogojih za poslovne sekretarje in računovodje, vrednotenju šole v naravi, sodelovanju z ravnatelji ...

Pismo ministru o defektološkem dodatku

Sviz je na ministra za šolstvo in šport dr. Igorja Lukšiča naslovil odprto pismo o reševanju problematike defektološkega dodatka, ki je namenjen za izpeljevanje prilagojenega programa v vrtcu in izpeljevanje prilagojenega, posebnega in vzgojnega programa v šoli oz. zavodu. Defektološki dodatek se je po vpeljavi novega plačnega sistema kljub obljubam, da se nominalno ne bo spreminjal, občutno znižal. Zaposleni prejemajo v povprečju za polovico nižji dodatek kot pred vpeljavo plačnega sistema – spremenilo se je namreč število ur za obračun do-

datka, ki se je istočasno tudi znižal. Posledica tega je razrednotenje dela zaposlenih, ki izobražujejo in usposabljajo otroke s posebnimi potrebami.

Sviz je v pismu ministru zapisal, da bi morala biti za obračun dodatka upoštevana delovna obveznost v celoti (40 ur) in ne zgolj učne ure po razporeditvi oz. delo z otroki. Dodatek za posebne obremenitve je bil vpeljan kot motivacija in priznanje tistim delavcem, ki so se odločili za delo z otroki s posebnimi potrebami. V preteklosti se je naša družba veliko bolj zavedala pomena odgovornega dela, ki ga opravijo delavci v zavodih, šolah in vrtcih z otroki s posebnimi potrebami. Z usmeritvijo enega samega otroka s čustveno in z vedenjsko motnjo na pravo pot država prihrani ogromno davkoplavevalskega denarja. Teža bi se morali zavedati tudi na Ministrstvu za šolstvo in šport ter dodatno stimulirati delo tistih, ki so svojo poklicno pot namenili delu z otroki s posebnimi potrebami.

Ministra smo zato pozvali, naj ministrstvo t. i. defektološki dodatek uredi tako, da ga bo mogoče obračunavati za polni delovni čas – tako bo primerno ovrednoteno in nagrajeno naporno delo zaposlenih, ki izpeljujejo prilagojeni program in nagrajeno in prilagojeni, posebni in vzgojni program v šoli ali zavodu.

[gospodarska kriza]

Rešitev krize na petek trinajstega?

S podpisom 21 od 27 reprezentativnih sindikatov javnega sektorja pod aneks h Kolektivni pogodbi za javni sektor v petek, 13. marca, je bil formalno potrjen konec letošnjega februarja podpisani Dogovor o ukrepih na področju plač v javnem sektorju zaradi spremenjenih makroekonomskih razmer za obdobje 2009–2010. Glavne točke dogovora in aneksa ter proračunski prihranek, ki ga prinašata, smo predstavili že na prejšnjih Svizovih straneh.

Ministrica za javno upravo je podpis ocenila kot zmago socialnega dialoga, ki se je sklenil z odpovedovanjem in solidarnostjo javnih uslužbencev z realnim sektorjem. Aneks je po sklepu februarjske izredne seje podpisal tudi Sviz, da bi dokazal, da se zaveza resnosti gospodarskih razmer, in v želji, da bi se le zboljšale. Glavni tajnik pa je ob podpisu aneksa opozoril, da to ne pomeni, da se Sviz strinja z vsebino lani sprejete kolektivne pogodbe ali da naknadno pristopa h KPJS. Sviz lani kolektivne pogodbe ni podpisal, ker se ni strinjal z uvrstitvijo posameznih orientacijskih delovnih mest v plačne razrede ter z ukinitvijo ali znižanjem nekaterih dodatkov. A aneks že vsebuje popravke uvrstitev nekaterih orientacijskih delovnih mest, ki so se doslej izkazali kot neustrezno uvrščeni, ter zavezo vlade, da bo pristopila k pogajanjem o odpravi pomanjkljivosti novega plačnega sistema ter izpeljavi popravkov nekaterih dodatkov, ki so v novem plačnem sistemu nominalno nižji od dodatkov pred uveljavitvijo tega sistema.

Svizov glavni tajnik je ob podpisu vlado znova spomnil, da plače in njim namenjen denar v javnem sektorju niso samopostrežna trgovina, ki bi jo vlada obiskala, kadar bi potrebovala denar. Javni uslužbenci so s podpisom dogovora prispevali pomemben delež za ureditev makroekonomskega položaja v naši državi, "zato bi vsak ponoven prihod za to pogajalsko mizo sindikati sprejeli izrazito odklonilno in prosim, da vlada to razume. Prav tako pa vlada ta podpis zavezuje, da bo z javnim denarjem ravnala skrajno skrbno. Sindikati bomo spremljali, kako bodo sredstva, ki smo se jim v tem letu odrekli ali jih preložili, uporabljena".

Aneks torej zavezuje vlado k uresničitvi drugega dela dogovora, ki določa, da se takoj po podpisu začnejo pogajanja o odpravi nepravilnosti v plačnem sistemu, ki pri zaposlenih povzročajo nezadovoljstvo. Obenem je vlada obljubila tudi pripravo predloga sprememb zakona o kolektivnih pogodbah, ki bodo sindikatom omogočile, da za svoje članice in člane izpogajajo in opredelijo dodatne pravice v primerjavi z nečlani.

Kaj pa na Hrvaškem?

S še večjimi finančno-gospodarskimi težavami kot pri nas se spoprijemajo na Hrvaškem, kjer vlada načrtuje rebalans proračuna in prihranek 1,4 milijarde kun (približno 186 milijonov evrov). Da bi dosegla del tega, naj bi plače zaposlenih v javnem sektorju zmanjšali za najmanj 10 odstotkov. To pomeni, da bi zaposleni v javnem sektorju na letni ravni ostali brez ene plače. Del sindikatov je sicer pristal na vladni predlog za 6-odstotno znižanje osnovnih plač, medtem ko del vztraja, da je najprej treba določiti ceno dela – strinjajo se z nižjimi plačami v času padanja BDP-ja, a zahtevajo zaščito dostojanstva svojega dela in vzpostavitev pravičnih plačnih razmerij, ko bo Hrvaška izšla iz krize. Vladni predlog je, da bi se osnovne plače vrnilo na današnji znesek šele, ko bi BDP v dveh tromesečjih rasel za dva ali več odstotkov. Po oceni sindikalistov bi se to lahko zgodilo šele leta 2012; plače v javnem sektorju bi tako vse dotlej ostale na enaki ravni kot zdaj, medtem ko bi v gospodarstvu že lahko rasle.

A ker se hrvaški vladi mudi sprejeti rebalans, naj ne bi odpovedala samo splošne kolektivne pogodbe za javni sektor, temveč tudi vseh šest kolektivnih pogodb dejavnosti in poklicev. S tem zaposleni ne bi ostali le z nižjo osnovno plačo, temveč tudi brez drugih materialnih pravic (božičnica, regres in ostali dodatki). Hrvaška vlada naj bi ob tem celo že pripravila vse potrebno, da sindikati pozneje ob morebitnih tožbah in zahtevkih za povračilo odvzetih sredstev s temi tožbami ne bi uspeli. Ob grožnjah sindikatov s stavko pa je hrvaška vlada vsem, ki razmišljajo o stavki, že poslala sporočilo, da jim morebitne stavke ne bo plačala.

[pravna pisarna] Piše TONE SELIŠKAR

Redna delovna uspešnost in njeno ocenjevanje

Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (Ur. list RS, št. 35/07 s spremembami) določa tudi ocenjevanje delovne uspešnosti. Ocenjevanje javnih uslužbencev se tako izpeljuje zaradi ugotavljanja, ali izpolnjujejo pogoje za napredovanje v višji plačni razred in za izplačilo delovne uspešnosti. Obe ocenjevanji pa se izpeljujeta neodvisno ena od druge in ne smemo ju zamenjevati ali enačiti. Uredba o napredovanju javnih uslužbencev v plačne razrede podrobneje ureja način ocenjevanja in pogoje za napredovanje v višji plačni razred, Kolektivna pogodba za javni sektor (KPJS) pa podrobneje ureja način ocenjevanja in pogoje za izplačilo redne delovne uspešnosti.

Redna delovna uspešnost je urejena v členih od 27 do 34 KPJS. Količina denarja za izplačilo redne delovne uspešnosti znaša od dveh do petih odstotkov sredstev za osnovne plače javnih uslužbencev in se vsako leto določi z aneksom h kolektivni pogodbi, najkasneje do 1. 9. v vsakem koledarskem letu. Če do tega roka aneks ni sklenjen, ostane obseg denarja enak kot v preteklem letu. Tako obseg za leto 2009 znaša dva odstotka letnih sredstev za osnovne plače, in sicer glede na sklenjene pogodbe o zaposlitvi na posameznem zavodu. V ta obseg pa se ne vštevata denarja, namenjena za izplačilo delovne uspešnosti ravnatelj in direktorjev. Letni obseg denarja za izplačilo delovne uspešnosti mora biti izplačan v celoti in se ne sme porabiti v druge namene, osnova za obračun redne delovne uspešnosti posameznega javnega uslužbenca pa je njegova osnovna plača za čas rednega dela v ocenjevalnem obdobju. Izplačata se lahko največ dve osnovni plači javnega uslužbenca, obračunani na osnovi decembrske plače preteklega leta. A kot je znano, se bo v tem letu delovna uspešnost izplačala le v višini 4/12 celotne redne delovne uspešnosti.

Postopek ugotavljanja meril za določitev plače iz naslova redne delovne uspešnosti se izpelje mesečno, trimesečno ali dvakrat na leto, vedno pa pred vsakokratnim izplačilom dela plače iz naslova redne delovne uspešnosti. KPJS določa pet meril za določitev tega dela plače, in sicer znanje in strokovnost, kakovost in natančnost, odnos do dela in delovnih sredstev, obseg in učinkovitost dela ter inovativnost, ki se ocenjujejo vsak posebej, pri čemer 1 točka pomeni nadpovprečno delovno uspešnost. Seštevek zbranih točk posameznika je podlaga za določitev višine dela plače za redno delovno uspešnost.

Pri izplačilu januarske plače mora vsak javni uslužbenec prejeti obvestilo o tem, kolikokrat je bil v preteklem letu ocenjen in kolikšno število točk je dosegel pri posameznem ocenjevanju. Vsota točk posameznega javnega uslužbenca, ki je dosegel nadpovprečne delovne rezultate, se objavi znotraj zavoda, shrani pa se tudi v njegovo personalno mapo.

Za postopek ocenjevanja posameznega javnega uslužbenca je zadolžen ravnatelj ali od njega pooblaščen oseba. Ne sme se dogajati, da bi posamezni ravnatelji z ustnimi ali pisnimi navodili zadolžili javne uslužbence, da se ocenijo sami. Tako ravnanje pomeni kršenje določil ZSPJS in KPJS.

Če se javni uslužbenec ne strinja z oceno, ki mu jo je dal ravnatelj ali od njega pooblaščen oseba, lahko uveljavlja svoje pravice skladno z delovnopravno zakonodajo. To pomeni, da se lahko v roku 30 dni od prejema ocene pritoži na svet zavoda. Če svet zavoda njegovo pritožbo zavrne ali pa mu ne odgovori v 30 dneh, ima javni uslužbenec pravico uveljavljati svoje pravice pred pristojnim delovnim sodiščem.